

הפטרת מבוארת

על-פי המלבי"ם

שתי הלכות ביום

הפטרת פרשת שלח

ספר יהושע, פרק ב, פסוקים א - כד

בפרשת השבוע מובא ענין שליחת המרגלים על ידי משה רבינו לתור את ארץ ישראל, ומפטירים בפרשה זו, של שליחת המרגלים על ידי יהושע בן נון, סמוך לכיבוש הארץ על ידי עם ישראל:

פרק ב (א) בפרק זה יובא ענין שליחת המרגלים על ידי יהושע, ובתחילת מעשה זה רומז הפסוק מדוע שלח יהושע מרגלים לארץ ישראל, והרי כבר ראה את גודל הנזק שאירע מהמרגלים ששלח משה רבינו, שמחמת חטאם נשארו ישראל במדבר ארבעים שנה: **וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן** [בשונה מהמרגלים שבזמן משה, שנשלחו לפי בקשת העם, כאן היתה השליחה על ידי יהושע בן נון לבדו], **מִן הַשְּׂטִיִּים** שזהו מקום קרוב לארץ ישראל, ושליחותם היתה לבדוק רק מהיכן נוחה הארץ להיכבש [בשונה מהמרגלים של משה רבינו שנשלחו ממקום רחוק, והיו מסתפקים בעצם יכולתם לכבוש את הארץ], **שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִמֵּרְגְלִים** - רק שני אנשים, והיו 'מרגלים' המחפשים את נקודות החולשה של הארץ שהם באים לכבוש [בשונה ממה ששלח את המרגלים 'לתור את הארץ', כלומר, לברר את טיבה ומהותה, וכאילו יש מקום ספק האם הארץ ראויה להם או לא, ומחמת כן יצא המכשול הגדול ההוא, ומחמת כן שלח יהושע רק שנים, כדרך שר הצבא השולח חלק מחייליו לרגל אצל האויב, ואילו משה רבינו שלח שנים עשר נשיאים חשובים, שהיה זה נראה כאילו עליהם להחליט בעצמם האם הארץ ראויה להם או לא], **ושלחם יהושע חֲרֹשׁ** - בשתיקה, שכל ישראל לא ידעו כלל על שליחות זו, **אלא יהושע לבדו, לאמר, לכו ראו את הארץ ואת יריחו** - ובפרט את יריחו, שמשם רצו להכנס לארץ ישראל, ועליהם לברר באיזה אופן נח לכבוש את העיר, **ויִלְכוּ שְׁנֵי הַמֵּרְגְלִים** לצורך אותה תכלית שהתכוון לה יהושע, **ויבאו בית אִשָּׁה זֹנֶה** - פונדקאית המוכרת מזונות, **וישָׁמְהָ רָחַב**, והיתה מפורסמת בשמה, וכיון שידעה סודות רבים של אנשי הארץ, לא הוצרכו ללכת למקומות אחרים, **אלא וישָׁכְבוּ שָׁמָּה**. (א)

ויאמר למִלְךָ יריחו לאמר, הנה אנשים באו הנה הַלֵּילָה - עצם זה שבאו לכאן אנשים זו ראייה שהם מרגלים, כיון שבאותו זמן היתה יריחו סגורה ומסוגרת מפני ישראל, ומכך שבאו 'הנה', כלומר שנכנסו לתוך העיר ולא המתינו כראוי עד הבוקר זהו סימן נוסף שמרגלים הם, וגם מכך שבאו בלילה ולא באו ביום כדרך בני אדם מהוגנים, זו ראייה שלישית לכך שאנשים אלו הם **מבני ישראל, ומטרת ביאתם היא לחפור את הארץ** - לגלות את סתרי הארץ כדי שיוכלו לכבושה. (ב) **וישָׁלַח מִלְךָ יריחו אל רחב לאמר, הוציאי האנשים הבאים אליך** - הוציאי את האנשים, אף על פי שהם אומרים שבאו אליך, לתכלית אחרת ולא לשם ריגול, כיון שסיבת ביאתם האמיתית אינה כפי שהם אומרים, **אלא אֲשֶׁר באו לבייתך** - מטרתם היא בעצם הביאה לבייתך, **כי לחפור את כל הארץ באו** - באו כדי שיוכלו לגלות דרכך את סודות הארץ. (ג) **ותקח האִשָּׁה את שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים**, וכיון שלא היה לה פנאי להחביאם כראוי, **ותצַפְּנוּ** - העמידה כל אחד מהם בקרן זווית מסוימת, באופן שלא ייראו מיד על ידי האנשים הבאים בשם המלך, ועשתה כן כדי שגם אם יראו אחד מהם לא יחשבו שהוא המרגל, כיון שהיה ידוע להם שבאו שנים, וגם כדי שאם יתפסו את האחד יוכל השני לברוח, וכדי להסית את דעתם שלא יחפשו היטב בביתה, **ותאמר, כן** - כדבריכם כן היה, **שבאו אלי האנשים**, וחקרו ודרשו אצלי על סודות הארץ כדרך המרגלים, **ולא ידעתי מאין הָמָּה**. (ד) והוסיפה רחב ואמרה להם, **ויהי השַׁעַר לְסִגּוֹר** - ובשעה שרצו לסגור את שערי העיר, **בחֲשֵׁךְ, והאנשים יצאו** - ברחו האנשים במהירות כדרך המרגלים, כי ברחו בחושך ולא לקחו עמם לפיד להאיר להם, וכשם שלא ידעתי מהיכן באו, כך לא ידעתי אנה הלכו האנשים, **רָדְפוּ מֵהָר אַחֲרֵיהֶם**, מאחר ובודאי הם המרגלים, ואל תתעצלו מלרדוף אחריהם, **כי בודאי תשיגום**. (ה) אחרי שבחכמתה סילקה את אנשי המלך, חששה שיבואו פעם נוספת לחפשם, ואז ימצאום כיון שלא הטמינה אותם היטב, **והיא העלתם הגָּהָה, ותטמנם בפְּשְׁתֵי הַעֵץ** - בצמר גפן, **הַעֲרִכוֹת לָהּ עַל הַגָּי**. (ו) **והאנשים רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם** - אחרי המקום ששם חשבו שנמצאים המרגלים] **דָּרָךְ הַיַּרְדֵּן, על המַעְבְּרוֹת** - עד מקום מעבר המים שבירדן, **והשַׁעַר סִגְרוּ אַחֲרֵי - סגרו את שערי העיר אחריהם, כִּאֲשֶׁר יֵצְאוּ הָרָדְפִים אַחֲרֵיהֶם**, כדי שאם עדיין לא יצאו מהעיר, לא יוכלו להמלט. (ז) **והָמָּה טָרַם יִשְׁכְּבוּן** - קודם ששכבו לישון, **והיא עלתה עליהם** [-אליהם] **עַל הַגָּי**. (ח) **ותאמר אל האנשים, ידעתי כי נתן ה' לַכֶּסֶם את הארץ, והידיעה הזו הגיעה אליה משתי סיבות, האחת, וכי נִפְלָה אִימַתְכֶם עֲלֵינוּ מִפֶּאת גְּדוֹלְתְכֶם וּרְוּמוֹתְכֶם, וכי נִמְגּוּ כָּל יִשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם מִפֶּאת הַפַּחַד מֵהָרַעָה שֶׁתִּקְרָה לָהֶם בְּגַלְלַכֶּם**. (ט) **ועתה ביארה, שהאימה שנפלה עליהם מכח רוממותם**

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מגוון לימודים בנושאים שונים, ובכמה שפות. מעוניין ללמוד ולהבין את שאר פרקי הנ"ך? הצטרף למסלול לימוד 'נ"ך מבואר' של ארגון 'שתי הלכות ביום', ותקבל פרקי נ"ך מבוארים, בכל בוקר ישירות לתיבת הדוא"ל שלך! להצטרפות לאחד או יותר ממסלולי הלימוד בדוא"ל: office@2halachot.org

וגדולתם של ישראל היא **פי ששמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף מפניכם בצאתכם ממצרים**, והפחד מפני הרעה שתקרה להם, היא כיון ששמעו **ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן, לסיחון ולעוג, אשר החרמתם אותם**, ולא החייתם מהם כל נשמה. ^(א) **ונשמע** את הדברים עוד כשהייתם רחוקים מעימנו, **וימס לבבנו**, וגם עתה, כשהתקרבתם אלינו, שבדרך הטבע מתעוררים גיבורי החיל להלחם באויבים ולהדוף את הסכנה, לא היה כן, אלא **ולא קמה עוד ריח באיש מפניכם**, אלא כולם התיאשו מלהלחם בכם ולנצח אתכם, **פי יודעים אנו שה' אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת**, ומי הוא האדם שינסה להילחם עם האלוקים. ^(ב) כיון שידעה רחב שאחרי שייכנסו ישראל לארץ יהיו מצווים להשמיד את כל הגויים, אמרה להם, **ועתה**, קודם שנכנסתם לארץ וקודם שנצטוויתם שלא להחיות כל נשמה, כשעדיין מותר לכם לקבל גויים החפצים להשלים עמכם, **השבועו נא לי בה'**, כלומר, שהשבעה תהיה לי, והנשבע לחבירו אינו יכול להתיר את השבעה, ותהיה השבעה בשם ה', שזו שבעה חמורה, **פי עשיתי עמכם חסד**, והנשבע לחבירו מחמת שעשה עמו חסד אין לו התרה, **ועשיתם גם אתם עם בית אבי חסד**, כי כלפי בית אביה אין להם חיוב הכרת הטוב, זהו רק 'חסד', **ונתתם לי אות אמת**, כי כלפיה יש להם חיוב, ורק ביקשה שיתנו לה סימן של אמת שיכירוה בשעה שיכבשו את יריחו. ^(ג) ועתה פירטה מה החסד שמבקשת שיעשו עם בית אביה, **והחיתם את אבי ואת אמי, ואת אחי ואת אחיותי, ואת כל אשר להם**, שלא תהרגו אותם בעצמכם, **והצלתם את נפשתינו ממות**, שתשמרו עלינו שלא יהרגונו אחרים, והתכוונה גם לרמוז להם שיצילו את נפשם מהמוות הרוחני בכך שיגירו אותם. ^(ד) **ויאמרו לה האנשים, נפשנו תחתיכם למות** - ראוי הדבר שנמסור את נפשינו עבורכם, מחמת שהצלת אותנו, **אם לא תגידו את דברנו זה** - בעבור זאת שלא גילית למלך דבר זה, שאנו מרגלים, **והיה בנת ה' לנו את הארץ, ועשינו עמך חסד ואמת**, ה'אמת' תהיה במה שנחיה אתכם, שבוה אנו מחויבים מצד הכרת הטוב, וה'חסד' יהיה במה שניתן לכם מתנות רבות וכבוד. ^(ה) **ותורדם בחבל בעד החלון, פי ביתה היה בנוי בקיר החומה**, באופן שרוב הבית היה מחוץ לחומה, כלפי חוץ לעיר [ולכן כשנפלו חומות יריחו לא נפל ביתה], באופן שהיה הצד החיצוני של ביתה פתוח לכיוון החוץ, ויכלה להורידם אל מחוץ לעיר, **ובחומה היא יושבת** - חלק מביתה היה נמשך אל תוך עובי החומה. ^(ו) **ותאמר להם רחב, הנה לכו, פן פגעו בכם הרדפים, ונחבתם שמה שלשת ימים, עד שוב הרדפים, ואחר תלכו לדרככם**, ולא תצטרכו לעקם את הדרך, אלא תלכו ישר אל מחנה ישראל, כי כבר יחזרו הרודפים ולא יחפשו אחריכם עוד. ^(ז) כיון שהשביעה אותם רחב שלא יהרגו אותה ואת משפחתה, חששו המרגלים שיתערבו בני משפחתה בתוך כל אנשי העיר, וכך לא יוכלו להרוג שום אדם, מחשש שהוא ממשפחתה, ולכן אחרי שהורידה אותה רחב ויצאו מביתה, **ויאמרו אליה האנשים, תדעי**, כי לפי האמת **נקים אנחנו משבעתך הנה אשר השבעתנו**, כי היינו אנוסים להשבע על כך מחשש סכנת נפשות, שלא תסגירי אותנו למלך יריחו, ושבעה כזו אינה חלה על האדם כלל, ואינה מחייבת אותו. ^(ח) ובכל זאת אנו חוזרים ונשבעים כעת מרצוננו שנציל אותך ואת משפחתך, אך אנו מוסיפים שלשה תנאים בשבעה זו, **הנה אנחנו באים בארץ** - כאשר נבוא אל הארץ, להלחם ביושביה, **את תקות חוט השני הנה** - את החבל האדום הזה, שבו הורדת אותנו, **תקשרי בחלון אשר הורדתנו בו**, כדי שנכיר את ביתך ונדע היכן את יושבת, והתנאי השני, **ואת אביך ואת אמך ואת אחיך ואת כל בית אביך תאספי אליך הביתה**, ולא שיהיו בחוצות ובבתי אחרים. ^(ט) **והיה כל אשר יצא מדלת ביתך החוצה**, על אף שהוא מבני משפחתך, **דמו בראשו, ואנחנו נקים. וכל אשר יהיה אתך בבית, דמו בראשו, אם יד תהיה בו להורגו**. ^(י) ועתה הוסיפו תנאי שלישי, **ואם תגידו את דברנו זה** - אם תגלי לאחרים את הסוד של קשירת החבל האדום בחלון הבית, ואז יעשו כן אנשים רבים, לא תחול שבעתנו זאת, וגם היינו נקים משבעתך הראשונה אשר השבעתנו - כי השבעת אותנו בעל כרחינו, והיינו אנוסים בשבעה זו. ^(יא) **ותאמר להם רחב, כדברייכם פן הוא**, כי אקיים את שלשת התנאים שאמרתם, **ותשלחם, וילכו, ותקשר מיד את תקות השני בחלון**, כדי שלא ישימו לב אחר כך שהיא קושרת את תקות השני בחלונה. ^(יב) **וילכו שני המרגלים, ויבאו ההרה, וישבו שם שלשת ימים, עד שבו הרדפים, ויבקשו אותם הרדפים בכל הדרך, ולא מצאו. וישבו שני האנשים, וירדו מההר, ויעברו ויבאו אל הושע בן נון, ויספרו לו את כל המצאות אותם**. ^(יג) **ויאמרו אל הושע, פי נתן ה' בידנו את כל הארץ, שהרי הציל אותם מהרודפים שלא בדרך הטבע, וגם נמגנו כל ישבי הארץ מפנינו**, כפי שראו מהנהגתו של מלך יריחו, שפחד מהם וחיפש אחריהם, וממה שאמרה להם רחב:

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

